

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gld. — kr.

„ pol leta 1 „ 60 „

„ četrť leta — „ 80 „

Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
seminšču (Knaben-
seminar.)

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu

po 5 kr. — Rokopis
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat 12 „
trikrat 16 „

Vabilo na naročba.

Ob bližajočem se koncu leta uljudno vabimo vse dosedanje naročnike „Slov. Gospodarja“, da se zopet naročijo za leto 1880 ter nam še skušajo novih naročnikov pridobiti. Kdor ima s čim in hoče naše podvzetje podpirati z majhnim darom, naj pristopi med deležnike tiskovnega društva, da se nadomestijo tisti udje, ktere nam je smrt pobrala; dosedanje deležnike pa prosimo, da nam še naprej zvesti ostanejo in tako mogoče storijo nadalješnje prilaganje „Cerkvene priloge“.

Deležnina znaša za celo leto 5 fl.

Naročnina za celo leto 3 fl.

„ pol leta 1 fl. 60 kr.

„ četrť leta — 80 kr.

Naročnina se nam naj blagovoljno po poštnih nakaznicah še ta mesec pošlje, da vemo, koliko naj prve številke tiskati damo. Napisi se naj napišejo razločno in kdor je nov naročnik, naj to pristavi, dosedanj pa naj na nakaznico prilepijo tiskani napis.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Nemški liberalci nečejo porazuma ne s konservativci, ne s Slovenci!

Dne 27. nov. t. l. prišlo je 20 slovenskih mož v uradnico okrajnega zastopa mariborskega zraven 17 nemških liberalcev. Slovenski poslanec g. dr. Radaj je tem ponudil prijazno roko rekoč: „porazumimo se, volimo skupno, mi vam prepustimo nekaj zastopnikov v okrajnem odboru, ako vi tudi naše izvolite.“ Nemški liberelec g. dr. Jož. Schmiederer pa odvrne: „mi smo v manjšini, mi nečemo porazuma!“ Je rekel in djal in hrbet obrnil Slovencem. Da pa taka nemška gospoda porazuma tudi takrat neče, kedar je v večini, to itak vemo in se je zopet potrdilo v državnem zboru pretečeni petek, ko je se volilo v delegacije.

Delegacije so dvojne, naše in ogerske. V naše volijo državni poslanci nekaj mož, da se z jednako od ogerskega državnega zbora izvoljenimi

porazumijo, koliko bo treba denarjev za skupnega ministra vnanjih zadev, za skupno vojsko in skupni državni dolg. Voli se po deželah. Tako volijo štajerski poslanci 2 moža in 1 namestnika v delegacije. Štajerskih poslancev je 23, namreč slovenski 3, nemško-konservativnih 5 in nemško-liberalnih 15. Liberalci so izvoljeni bili le v mestih, trgih, trgovinskima zbornicama in velikem posestvu ter zastopajo veliko manje prebivalstva in davkoplačilcev, kakor slovenski in nemško-konservativni poslanci. Kajti slednji so izvoljeni od kmetov, kojih je največ in plačujejo večino krvne in denarne dače. Bilo je torej zelo prav, da je knez Alfred Liechtenstein liberalcem rekel: „porazumimo se, volimo skupno, pustite nam 1 zastopnika v delegacijah, mi vam pustimo vašega 1 in namestnika. Liberalci so pa rekli: „mi imamo večino, mi nečemo porazuma“, in so izvolili dr. Rechbauerja in barona Walterskirchen, za namestnika pa dr. Forreggerja. Imena nespravipljivih nemških liberalcev so: Karneri (Wildhaus), dr. Duhatsch (Maribor), dr. Forregger (Celje), Hackelberg (Pragwald), Lohninger (Mislinje), Pauer (Hrastovec), Wurmbrand (Borl), Falke, Heilsberg, Magg, Portugal, Posch, Rechbauer (Gradec) in Zschok. Ti nečejo porazuma.

Vsled nemško-liberalne brce ostali poslanci niso hoteli voliti, ampak predčitati so dali v državnem zboru sledečo izjavo: „Žalibog so liberalni poslanci štajerski, kakor druge kratu tudi sedaj, odbili ponudeno jim od nas porazumljenje. Podpisanim poslancem se tako odbijanje vsakega porazuma zdi celó neopravičeno. Mi zastopamo $\frac{3}{4}$ vsega prebivalstva, za nami stoji 820.000 prebivalcev z več kakor 47.000 volilcev. Nasprotno pa zastopa onih 15 poslancev komaj 312.000 duš z ne več kakor 13.000 volilcev. Ker so tedaj ti poslanci našo opravičeno zahtevanje zavrgli, zato se volitve nečemo udeležiti.“

Dr. Jožef Vošnjak, Mih. Herman, baron Goedel, Al. Karlon, A. Bärnfeind, knez Alfred Liechtenstein, knez Alojzij Liechtenstein, Jožef Schmiedbauer.

Voliti nam je treba dobrih srenjskih predstojnikov ali županov.

Kako srečna je hiša, ki ima dobrega hišnega gospodarja, kako blagoslovljena rodbina, ki ima skrbnega očeta! Nasproti pa kako nesrečna je hiša in rodbina, ki ima slabega, malopridnega gospodarja in očeta! Resnico tega nam potrjuje vsakdanja skušnja. Jednaka je pa tudi zastran celih srenj ali občin. Tem je oče in gospodar srenjski predstojnik ali župan. Priden župan je neprecenljiva sreča, ničvreden srenjski predstojnik pa neznana nesreča in pogosto tudi sramota za celo občino. Zato pa ima ob času novih srenjskih volitev vsak srenjčan velevažno dolžnost, da se pobriga in potegne za izvolitev dobrih srenjskih odbornikov, da bo izvoljen priden župan. Mudni volilci so sami krivi, ako jim v srenjski zastop vpleže kaka svojat ali celo liberalna brezverska in nemškutarska drubal, ki potem s srenjčani dela kakor — Bog spoštuj sv. krst — svinja z mehomo. Na noge slovenski korenjaki, verni katoliški možje. Ako imate kde bodikaj župana, morebiti celo kakkega štimanega prevzetnjaka, zvijačnega lisjaka, nesposobnega lenuha, lehkomišelnega zapravljivca, brezverskega liberalca, ki se cerkve boji, kakor nekdo križa, ali debelega prijatelja tržkih ali mestnih liberalcev, nemčurjev, kosmatega nemškutarja, ki se svoje slovenske matere in krvi sramuje — proč z njim! Izvolite namesto njega modrega, poštenega, vernega in vrlega Slovenca ali Slovencem vsaj pravičnega moža. Ako pa uže takega imate, tedaj ga le prosite, naj se zopet da izvoliti. Priden in skušen župan se naj srenji ohrani, dokler je le mogoče. Tolažite ga, ako se brani zavolj prevelikih bremen, s tem, da bo konservativno-narodna večina poslancev v državnem zboru tudi tukaj sčasoma priskočila s polajžbami! Kako pa se naj vršijo volitve, to kaže sledeča okrožnica, katero je c. k. okrajni glavar mariborski, g. Seeder, razposlal v nemškem in slovenskem jeziku.

„Veljavnost dosedanjih srenjskih zastopov konča v celem okraju z novim letom in v teku meseca januarja 1880; in se mora takoj za nove volitve skrbeti. Vsed tega spominjam g. srenjske predstojnike na določbe srenjskega volilnega reda sploh, posebno pa na sledeče:

1. Podlaga novim volitvam je novi volilni imenik letošnjih pretečenih volitev, in se ima, kolikor je treba, popraviti po §. 13. srenjskega volilnega reda. 2. Pravilno se morajo tri volilne skupine razstaviti. Kakovo izjemo o tem zamore politična gospodská dovoliti. §. 13. sr. v. r. 3. Volilni imeniki morajo najmanje štiri tedne pred volitvijo v srenjski pisarnici razstavljeni biti, da jih zamore vsakdo pregledati in se mora to tudi v srenji razglasiti. Ta razglas se ima po volitvi k volilnim spisom priložiti. Sploh se ima na to gledati, da se §. 16. sr. v. r. natanko izpolnuje, da potem

ne more nikdo zoper volitev ugovarjati. 4. Dan in vršitev volitve mora se 14 dni poprej v srenji po navadni poti razglasiti in tudi c. k. okrajnemu glavarstvu naznaniti. Ta razglas se ima tudi volilnim spisom priložiti. §. 17. sr. v. r. 5. Tretja volilna skupina prične volitev, potem voli druga in slednjič prva. Volitev vodi srenjski predstojnik in štirje od tega poklicani zaupni možje. Volitev se vrši ustmeno. Večina glasov zmaga. 6. Novoizvoljeni odborniki izvolijo srenjskega predstojnika in srenjske svetovalce po določbi II. poglavja sr. v. r. z večino glasov.

Izid volitve se ima c. kr. okrajnemu glavarstvu naznaniti in tudi volilni spisi predložiti.

Gospodarske stvari.

Kaj pomeni nova postava zoper govejo kugo glede na našo živinorejstvo!

Sedanji državni zbor, v katerem nimajo nemški liberalci večine, ampak konservativno-narodni poslanci, je uže pokazal, da mu je za kmetске ljudi bolje mar, kakor prejšnjemu. Pripravlja več za kmetsko prebivalstvo in za obrtnike jako važnih in potrebnih postav, eno pa je uže dognal in sklenil, namreč postavo zoper govejo kugo. To postavo so liberalci lani dolgo reševali pa jo naposled pod klop vrgli. Novi poslanci so jo zopet pobrali, preudarili, popravili in sklenoli. Po tej postavi se bodo od 1. januarja 1882. naprej meje proti Rusiji in Rumuniji, in če treba proti Turčiji, od koder je do sedaj strahovita goveja kuga k nam prihajala, popolnem zaprle. Ne bode se smela čez mejo vvažati ne goveja živina, ne meso, ne kože. Tako bo mogoče okovariti naše dežele pred govejo kugo.

Gotovo se bo marsikdo izmed bralcev čudil, kako to, da se taka potrebna postava uže davno ni sklenila? Kdo se je temu najbolj upiral? Dunajsko mesto in jegovi liberalni poslanci. Ti so bili zoper to, da bi se meje zaprle. Poudarjali so, da bi se govedina mestnim prebivalcem preveč podražala, ker sedaj na leto v Dunaj po 30.000 glav živine samo iz Rusije dobivajo. Toliko klavne živine, pravijo, ne zmorejo naše avstrijsko-ogerske dežele. Velika mesta, posebno Dunaj, bi morala stradati mesa, koje bi tako drago postalo, da bi si ga le bogateja gospoda kupiti mogla. Ali to ni resnično. Klavne živine imamo v Avstriji dovolj in zamoremo je še več prirediti, ako nam le tuje blago in pa dunajski judje cene ne gubijo. V dokaz so nam nemški in česki kmetje ob pruskonemškej meji, katero je Bismark našej šivini tako zaprl, da nje vedno menje na Nemško prodavajo. Predlanskim so še tje prodali 131.774 goved, lani pa uže samo 79.000, ter jim je všlo 7.824.000 fl., ki bi jih sicer iz Nemčije dobili. To je velika zguba. Nemške meje so pa zaprte, ker imamo pri nas vsako leto sedaj tu, sedaj tam, govejo kugo. Iz

rečenega je tedaj razvidno, da moramo meje proti okuženim deželam zapreti, ako hočemo doma kugo zatreti, in pouzročiti, da se nam nemške meje zopet odprejo. Dalje je očitno, da imamo uže sedaj veliko več goved na razpolago samo v nemških in českih deželah, kakor jih Dunaj potrebuje, namreč več kakor 50.000 glav. In naposled imajo naši kmetovalci 2 leti časa, da število klavnih goved pomnožijo in se pripravijo to nadomestiti, kar Dunaj iz Rusije dobiva. Tako se bo živinoreja povzdignila, mnogo denarja bo ostalo v cesarstvu, ki sedaj na Rusko in Rumunsko gre. Še bolj splačala se bo živinoreja, kedar nam bodo nemške meje zopet odprte, kar se bo takoj zgodilo potem, ko bo pri nas goveja kuga nemogoča.

Nova postava zoper govejo kugo je tedaj velevažna za naše živinorejstvo, za kmeta. Prišel bo čas, ko bo temu živinoreja največ dobička donasala, če bode skrbel veliko goved izrežati po vodilih umne živinoreje. Za to postavo so kmetje svojim konservativnim-narodnim poslancem slobodno hvaležni. Ti so jim ovo postavo dognali in sklenoli, liberalci so se pa njej upirali lani in tudi letos.

Češplja. (*Prunus domestica*).

II. Kot občna hrana služijo češplje sirove brž z drevesa; ravno tako pogosto se pa tudi posušene kuhajo, in z vinskim ali hrusevim moštom v tako imenovan „povidel“ vkuhavajo. Tudi se v jesih in cukar vlagajo in sploh v kuhariji in pekariji na mnogovrstne načine pripravljajo za vživanje. Iz njih se delajo tudi tako imenovane „prunle“ ali laške češplje, kakor se po štacunah v škatle stlačene prodajajo. Raz češplje se koža lepo rahlo potegne, te olupljene češplje lepo na solncu posuše in potem v škatle vložé in stlačijo. Seveda se jim koščice prej izvzamejo. Na Goriškem se mnogo mnogo centov takih suhih češpelj za kupčijo priredi in lep denar v deželo pripravi. Sirove češplje pečene v močnatih jedilih in sušene obdržé svojo prvotno lastno sladkobo, med tem ko mnogo druge sorte sliv okisnejo. Tudi se češplje použijó zdrave in ne škodujejo lahko, druge slivine sorte mnogokrat želodec pokvarijo in mrzlico napravijo. Po mnogih krajih na Virtemberškem narejajo iz češpljinih koščic prav dobro olje. Subi sad služi ko zdravilstveno in mečivno in čistivno sredstvo, zato so posebno okrevajočim holenikom zelo priporočevana jed. Tudi drugače se v zdravilstvu porabljajo. Lepi, rudečkastorjavi in trdi les se od strugarjev zelo obraja in za razne reči podekuje. Tudi ko netilo je les zelo čislan, vendar se pa redko kdaj za to rabi, ker se drugače v večji prid obrne.

Češpelj je več sort, izmed katerih pa le o tistih govoriti hočemo, ki imajo posebno vrednost. 1. Navadna češplja. (*Prunus domestica*). Sad je podolgovat in srednje debel. Nahaja se sploh po sadovnjakih, sočivnjakih, na polju in na travnikih,

ob potokih in posebno pa blizu vasi in pobištev, ktera jim dajejo zavetje, v katerem posebno dobro storé. Zoré meseca septembra. Je koristno in hasnovito sadje. 2. Debela angleška češplja. Tudi požlahtnjena češplja imenovana. Sad je prav debel in posebne dobrote. Nahaja se s prejšnjo sorto po sadovnjakih vendar bolj redko. Je več vredna ko prejšnja sorta in je za gospodarske namene brez vgovora prvi sad. Zori septembra. 3. Laška češplja. Sad rano zori, je prav prijetnega okusa in zori meseca avgusta. Drevo zelo hitro raste, rano rodi in je prav rodovitno posebno za sočivnjake priporočati. 4. Zelena češplja. Je podobna navadni češplji, ali zelenobelkaste barve, jednakega okusa in se tudi po semenu čisto zareja. 5. Rudeča češplja. Lep, debel sad z rumenim mesom sladkovinskega okusa. Zori meseca avgusta. Drevo je veliko in rodovitno in se da iz koreninskih izrastkov in iz semena izrediti. 6. Žolta marčinka ali žolta jajčnata češplja. Sad je prekrasen, vendar pa lepši ko boljši. Zori septembra. Drevo je trpežno in rodovitno in zahteva toplo lego.

Za jabelka so letošnjo jesen kmetovalci v gornjem Avstrijskem dobili zopet mnogo denarjev. V par tednih so po Donavi spustili proti Dunaju 34 flosov, na katerih je bilo 34.000 mecnov jabelk naloženih, vrednih 40.000 fl.

Krompir utegne na spomlad, ko bo ga za seme treba, jako drag biti, ker so ga na Gališkem, v Šleziji, Moravskem in spodnjem Avstrijskem prav malo pridelali.

Dopisi.

Iz Radislavec. (Letina — rubeži — volitve). S posledkom zime vrača se letošnje leto k svojemu koncu. V sredo 26. t. m. nas je zapadel sneg in je v kratkem izdelana, trudna zemlja z belo odejo pokrita, da si spočije za spomlad, ter pribavi novih moči za prihodnje leto. Mi kmetje smo se že tej „zimskeji tetki“ pripravili, ter popravili zvečinom zadnje poljske pridelke v shrambo, z drvami in steljo se oskrbeli, da bodemo mi in živina skoz zimo pred mrazom zavarovani. Ako se ozremo v minoli del leta, more se v obče trditi, da letina v teh krajih kmetu nij bila kaj ugodna. Rži in pšenice pridelalo se je dosti menje od lani, a zrno je zdatneje od lanskega. Koruza in krompir bila sta še dosti lepa, dasiravno sta zavolj suše mnogo trpela. Lan in grabolka niti nista truda in semena vračala, a oves bil je povse rodovit. Pozneja hajda ima lepo zrno, a z obilnostjo njenega rodu nemore se nihče hvaliti. Sadu, razun kake črešnje ali gruške ni bilo nič, a tudi vina se mora v obče trditi je polovico menje od lani, dasiravno je bolje in izvrstneje od lanskega. V obče tedaj rečeno letos ni tukajšnji kmetovalec toliko pridelal, da prehrani svojo družino, poravna vse

hišne potrebe, plača dačo itd. Ker so pa že več časa takšne letine, med tem ko posilne cenitve zemljišč, davki, obresti pri izposojenih kapitalih, jako naraščajo, ni čuda, da se skoraj vsak teden ena ali več družin odpodi od svojega ognjišča. Da se toraj ta gospodarska nezgoda sčasoma poravnava in popravi, treba nam je razun boljših let, tudi vsestranske državne modrosti in podpore, katero v prihodnje z zaupanjem tudi pričakujemo. Kakor povsod na Štajerskem, imamo tudi letos v tem okraju vedne volitve, volitve v državni zbor, volitve v okrajni zastop itd., ktere pa, bodi v čast tej okolici rečeno, se narodno vršijo. Ravno zdaj so razpisane volitve občinskih zastopov, županov itd. tudi tu je želeli, da se značajni narodni možje, kakor jih ima Malonedeljska okolica sedaj na županskih stolih, zopet prihodnje enoglasno izvolijo.

—ž—

Od Malenedelje. (Neumnost nemškutarjska). Znano je, ka je bila naša fara enok prva med tistimi, ki so se potezale za narodno stvar in videlo se je, ka Krempel-nov trud nij bil zapstoj. Sramota je toraj, če se na tleh, kjer je deloval Krempel, v fari, kjer je še vedno značajnih možakov, ki širijo i branijo narodno stvar, rodi sledeča spakarija, ki je vredna, da jo izročimo svetu v zasmehovanje. Evo ga: „Bittgesuch Ich M. M. bitte recht schön für das Schuld — fl. — kr. ihnen zuzahlen bitte für das Termin dass ich darf eine Kuh verkaufen. Ich bin krank jetzt kan ich nicht herunter komen, weil jetzt ist eine schlechte Zeit für das Geld, das Vieh dāfman nicht anter Viehseuche jetzigen Zeit zuverkaufen ich stelle meine höfliche bitte für das erwartung. Pisatelju tega visoko nčenega pisma priporočamo v premišljevanje besede: „Ko bi bil topel ali mrzel, ker pa si mlačen itd.“ Precetinski.

Od sv. Tomaža pri Veliki nedelji. (Letina). Ker bo nam staro leto skoraj dalo slovo, mislim, da ne bo odveč, ako „Slov. Gospodarju“ in jegovim č. bralcem povem, kaj nam je dobrega in tudi hudega prineslo. Spomlad je bila k večemu vsa močvarna; 4. den majnika je bila taka povodenj, da najstarejši ljude ne pomnijo jednake. Prva polovica leta bila je mokra, zato je bilo dosti sena, rž, pšenica pa se je slabo obnesla, rž bila je dračnata, pšenica ubita in smetljiva, da so je nekteri le komaj toliko dobili, kolikor so je vsejali. Oves in ječmen sta bila boljša; hajdina srednja, koruza precej lepa, podzemljice srednje. Vино bo boljše od lamskega samo da ga toliko nikder nismo dobili, posebno veliko grozdja je pod snegom na nič prišlo; sneg nam je tudi nepričakovano veliko drevja polomil v sadovnjakih in v logih in zraven grozdja tudi drugih poljskih pridelkov pokril. Sadja nismo nič imeli, roji so se srednje obnesli. Tako mcramo letošnjo letino bolj med slabé kakor med dobre šteti. Vино ima slabo ceno od 60—75 fl. štrtinjak, za denar bo hudo.

Iz Vrbelj pri Žavcu. (Javna zahvala.) Podpisanega je preteklo jesen nesreča zadela; pogorela mu je namreč zidanca z vsem vinogradskim orodjem. K sreči pa se je dal tričetrt leta poprej pri banki „Slaviji“ v Pragi zavarovati, in ta mu je kmalu po požarju vso nagrado velikodušno izplačala, za kar se glavnemu ravnateljstvu slavne banke „Slavije“ in glavnemu zastopniku g. Ivan Hribarju v Ljubljani pristrčno zahvaljuje. Ob enem pa tudi vsakemu svetuje, kdor še s svojim imetjem proti požarju ni zavarovan, da naj se pri imenovani banki zavarovati da, ker menda nobena zavarovalnica svojih zavarovancev tako spretno ne odškoduje, in tudi v tem oziru vsakemu zavarovanje priporočujem, ker dandanes nobenemu pogorelecu ni dopuščeno beračiti.

Jože Mežner.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da naše cesarstvo sred Evrope in sred do ušes orožanih sosedov ne more položiti samó svojega orožja ali vpričo sedanjih razmer v bosenskej vojski skušeno vojno uredbo predrugčiti, to je vsem jasno. Vsak, kdor želi obstanek cesarstva, rad pritrdi žrtvam, ki tako orožanje stane. Ali kdor tega ne vidi, ali sprevidei neče, to so nemški liberalci v državnem zboru n. pr. dr. Dubatsch, dr. Forregger, dr. Reebauer itd. Pri obravnavi o novej vojaškej postavi so vsi nasprotovali, češ, da davkeplačilci tega ne zmorejo. Pasja noga, kako pa tem gospodom sedaj davkeplačilci na pamet pridejo? Vsaj so celih 6 let prej na Danaji sedeli pa da bi se bili davkeplačilcev spomnili, tega nihče ne vè, marveč 192 milijonov dolga so nam naredili, 80 milijonov „zakrabovanim bankam in dvomljivim podjetjem“ vrgli itd. Ni torej verjetno, da bi jim sedaj res bilo za davkeplačilce mar, ampak radi bi se volilem prikupili, ministra Taaffeja odpravili in cesarja prisilili, da bi državni zbor razpustili in nove volitve razpisali, kder bi vlada naj zopet liberalcem na konja pomagala. To se je videlo iz vseh jihovih govorov, o vojaških potrebah skoro noben liberalce še govoril ni, marveč zbadali in napadali so vlado, Slované, posebno pa grofa Taaffeja, zakaj je Čehé spravil v državni zbor. Kajti ravno to jih najbolj peče; s pomočjo Čehov so namreč v manjšino potisnjeni. Slovanski odpadnik in liberalce Tomačuk je se drznil izreči: da si Avstrije brez tlačanih Slovanov niti misliti ne more. Na to je vstal minister grof Taaffe in je nekako srdito zavrnil drzne liberalce rekoč: „jaz sem si prizadeval vse avstrijske narode zjediniti. Avstrija ima mnogo narodov, kojim se imajo pravice tudi braniti. Ako so si vsi ovi narodi svojih pravic svesti in jih tudi uživajo, potem si bodo radostno podali bratsko roko in delali na blagor velike in cele Avstrije. Res je,

da ne smejo biti Nemci k steni pritisnjeni, a tudi Slovani ne smejo biti k steni pritisnjeni; Slovani so drugim enakopravni; ne ena poedina narodnost stori cesarstvo, ampak vse skupaj delajo Avstrijo, in ako, gospóda moja, to vlada prizna, potem bodo vsi dobri Avstrijani“. Te besede ministra grofa Taaffeja so nemške liberalce do tal poparile, a vzbudile neizmerno veselje in navdušenost pri narodnih in konservativnih poslancih pa tudi pri vseh dobrih Avstrijancih, posebno slovanskih. Hvala Bogu in našim poslancem! To je velik uspeh. Tako še Slovanom pravično in odločno ni govoril noben avstrijski minister. Živili naši slovenski poslanci, živili sorodni nam poljski in češki pa tudi vrli nemški konservativni poslanci! Njim se imamo zahvaliti, da smo tako daleč prodrli. Slava in hvala pa pravicoljubnemu res avstrijskemu ministru grofu Taaffeju. Prav je, da sta mu slovenska okrajna zastopa, slov. graški in šoštanjski čestitala. Nemški ustavoverni liberalizem je smrtno zadet. Vojaška postava vsled kujanja za § 2. (nabiranje novincev) ni dobila ²/₃ vseh, t. j. 220, ampak samo 174 konservativno-narodnih glasov; 155 liberalcev je nasprotovalo. Tako na pol dognana postava gre v zbornico gosposko, kder bo gotovo sprejeta. V delegacije izvoljenih je 22 konservativno-narodnih mož, a samo 17 liberalcev. Deželni zbori letos ne morejo biti pozvani. Avstrijskim višjim oficirjem je se ukazalo učiti se ruskega jezika. Na južnem Tirolskem delajo šance in trdnjave proti Italiji. Zoper koróškega poslanca Ottitscha nabirajo volilci nezapupnice in tirjajo, naj položi poslanstvo. Kranjski Slovenci pa svojemu poslancu grofu Hohenwarthu dpošiljajo zaupnice. Volitev novega poslanca namesto umrlega grofa Barbota bo 3. januarja pr. l. Ogerski državni zbor je povišal davek za petrolej. Minister Tisza baje ne bode več dolgo ministroval. Hrvatski sabor snide se v Zagrebu prihodnji teden. Nagodba z Ogerskim se ni obnovila, ker Magjari nečejo ničesar izvršiti, kar so Hrvatom uže davno bili obečali. V Bosni in Hercegovini je samo 16 regimentov naše vojske, 7 bataljonov loveev, 96 kanonov, 1 škadrone konjenikov, 2 ženijska bataljona in 2 pjonirski kompaniji z majhnim številom mož, vseh bo okoli 10.000 mož.

Vnanje države. Zopet so zarotniki hoteli usmrtiti ruskega carja. V Moskovi blizu železnice so kupili bišo, napravili iz nje podzemeljski rov pod železnico, ga naphali s smodnikom in ga užgali, ko se je car mimo peljal iz Livadije, eden celi vlak so raznesli, a carja niso zadeli. Ta se je bil uže v drugem vlaku mimo odpeljal prehitivši oni vlak, kterega so zločinci razdjali. Car je potem v Kremelskem gradu zbranej gospodi, ki mu je prišla čestitat, djal: „Bog me je ovaroval nesrečne smrti, jemu se imam za toliko milost zahvaliti“, ko je potem car došel v Petersburg,

podal se je najprej v Kazansko cerkev Bogu se zahvalit. Zločincev do sedaj niso zasledili. — Bolgarski knez je pozval nove ministre in prvo bolgarsko „sebranje“ poslancev razpustil. Črnogorci so pri Veliki ob Limu imeli hud pa zmagen boj z Albanci, teh je več kakor 1000 mrtvih, a tudi mnogo Črnogorcev je palo. Po Nemškem, posebno v Šleziji in Saksonske, je veliko siromaštvo in glada. Vrh tega je v Cvikovi se zgodila v premogovih jamah grozna nesreča; plin se je užgal in 91 delavcev usmrtil. Bismark če vse nemške železnice za državo pokupiti in v ta namen 1500 milijonov goldinarjev dolga najeti, in ker doma ni toliko penez, trka uže pri Francozih na dveri, naj bi mu denarjev posodili. Angleži stavijo iz Kanade čez celo severno Ameriko 350 milj dolgo železnico, da si okrajsajo pot v Japan in Kitajsko.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Kri v Ludbregu na Hrvatskem.

I. V broju 44. „Slov. Gosp.“ čital sem o našem proščenju, koje se v župnoj cerkvi ludbrežkoj vsako leto slavi prve nedelje septembra meseca. Naj mi cenjeni dopisnik dobrotno oprostí, ako mu poročilo izpravljam ali bolje nadopolnujem. Njemu se dakako v zlo vzeti ne more vprav nič, ker je napisal, kakor je čul pripovedati med narodom, ne imajoč pri roki verodostojnih podatkov.

Prigodba, za koju pravijo, da se je v Ludbregu sbila glede sv. Krvi Spasitelja našega, Jezusa Kristusa, ne pada v minulo stoletje, nego je mnogo starejša. Pred menoj je natančen prepis bule (pisma) papeža Leona X. — original ali matica je v archivu kneza Batyanya —, v kojoj berem, kako je že za njegovega predhodnika, papeža Julija II. (1503—13), ta čudovita dogodba bila nazuanjena rimskoj Stolici, to pa po nekem plemenitašu imenom Thomas de Zech, lastniku gradiča Lethgenut (za onda v zagrebskoj biskupiji). Ondi se veli: „ . . . quod annus jam tunc centesimus vel circiter agebatur, quod quidam presbyter missam celebrans . . .“ t. j. kakih 100 let bode od onega časa, ko je nek duhovnik opravljaj najsvetejšo daritvo. Iz teh besedij lahko sklepamo, da naša prigodba sega v začetek 15. veka, t. j. okoli leta 1413. Dogodivščina je sledeća. Nek svečenik ali duhovnik slavil je sv. mešo. Pred sv. obhajilom razdelivši hostijo na troje spusti jeden del v kelih a dva položi na skledico. V tem trenutku nastane skušnjava. Mešnik namreč začel je dvomiti, da li se je vino v resnici pretvorilo v presveto Krv Jezusovo. Dokler ga take misli nadlegujejo, nadaljuje opravilo vsled predpisanih obredov. Ko je kelih nagnil, da ga izpije: zapazi, da je v posodi nastala velika sprememba, — boja (barva) vina pretvorila se v ono krvi, miris (dub) in okus vinski spremenil se v

duh in okus krvi. Službenik božji ves preplašen in zapanjen pospravi kelih s krvjo; vse skrije ter o čudežu nikomur ne razodene ni besedice. Ali previdnost božja, koja vse modro in spretno ravna, nije dopustila, da ovi čudež ostane skrivnost, temveč da bode mnogokojemu neverniku in trdoglavcu močen in živ dokaz vere glede bitstvene navzočnosti presv. Telesa in Krvi Jezusove v altarnem svetstvu. Svečenik, ki je taj primerljaj držal v največoj skrivnosti tečajem celega svojega življenja, sčasoma vrlo nevarno zboli, bilo mu je umreti. No prej ko je izdihnil svojo dušo, je rečeni čudnovati dogodek očitno izpovedal, priznal, razglasil. Kelih, v kojem je sveta Krv bila v naravskoj svojv tekočini, izročil je ludbrežkoj farnoj cerkvi presv. Trojice. Kakor berem v pismu papeža Leona X., to se je pred kelihom zgadjalo več čudežev. Danes se sv. Krv ne kaže več v kelihu; predniki naši so z dovoljenjem duhovne oblasti mesto kelih v zvezi steklenico, da se tako laglje namesti v monstranciji za to svrhu prigotovljenoj. Ljudstvo je mahoma po tem odkritju začelo obiskovati našo cerkvo, zvesto se Bogu priporočalo in klanjalo presv. Krvi. Osobito vojniki, ki so se dnevice (zaporedoma dan na dan) vojskovali z divjim in okrutnim Turkom, kateri nam je takrat domovino plenil in pustošil, posebno vojaki, pravim, nahajali so jako duhovno okrepo v imenovanoj cerkvi.

Če vprav je med ljudmi pobožnost do sv. Krvi rasla vsakega leta, ako je tudi ljudstvo iz raznih in dalnjih krajev v vrlo velikem številu semkaj prihajalo, vendar še za onda ta stvar nije bila od glavarja sv. cerkve katoliške priznana pak potrjena. Vprav ozirom na to se gore označeni Thomas de Zech uteče k namestniku Kristusovemu, sv. očetu Juliju II. s prošnjo, da bi on celo reč preiskal, odobril ter po svojoj od Boga zadobljenoj vlasti priskočil v duhovno pomoč onim, koji v omenjeno cerkvo dolaze krepčat svojo dušo.

Papež Julij II. odloči zadostiti željam. V upravljenem na opata dveh samostanov, koji za onda niso spadali pod oblast nijednega episkopa ter so bili v toj dobi v obsegu škofije zagrebske, abbatibus monasteriorum de Boers et de Chyak nullius dioecesis in dicta zagrabiensi dioecesi tunc commorantibus) naloži, da to stvar preiskujeta, svedoke zaslišata, vse okoliščine na tanko popišeta, a spise do dobra zatvorene pošljeta v Rim. Opata izročeno jima službo vesto opravljata, vse očitno preiskujeta, javno povprašujeta in pozvedujeta pak o vspehu sporočita očetu kršč. sveta. Sv. oče pregledavši obširno poročilo spomni se, kako nam je dragi naš Rešitelj zapustil zaklad neizrekljive svoje ljubezni, ker je presv. svoje meso in krv za hrano dal dušam našim. Da bi pa bogoljubni svet do presv. altarske skrivnosti kazal čem večo naklonost, ljubav, zaupanje in pobožnost, za to je imenovani vladar sv. Cerkve „dne 16. januarija 1513. v 10. letu svojega vladanja po milosti vseмогоčega ter vsled oblasti in veljave

zadobljene od namestnikov Jezusozih, ss. apostolov Petra in Pavla“, podelil odpustek tretjine kaznij onih, koje bi kdo po smrti moral prestati v čistilišču. Dnevi, ob katerih se dobiva odpustek so: mala Gospojnica (8. sept.), praznik sv. Tomaža ap. 21. decbr.) pak Telovo. Kdor želi odpustkov se vdeležiti, mora kateri si bodi dan izmed dotičnih svetkovin „med prvimi in drugimi večernicami“ opraviti sv. spoved in obhajilo ali mora za isto imeti vsaj živo voljo pak darovati miloščino vsled zmožnosti. (Konec prih.)

Smešničar 50. Neko babče pita gospoda župnika: kdo pa je bil ta, ki ste ga včera na veliki petek omenili in o njem in o njegovej smrti toliko žalostnega povedali? Župnik odgovorijo: „to je bil naš Gospod Odrašnik“. Babče na to dobrohotno odvrne: „no, Bog se mu usmili čez njegovo dušo, škoda, da ga nisem poznala.“ R. Rižnar.

Razne stvari.

Telegram. Okrajni zastop je votiral hvalo in popolno zaupanje ministerskemu predsedniku grofu Taaffeju zaradi možatega postopanja dne 5. dec. in grofu Hohenwartu čestital k odklovanju ter mu izrekel hvalo in zaupanje.

Lipold.

(Udi Maticе slovenske) dobijo za letos 4 knjige.

(Mestnine) so v Mariboru nabrali mesenca novembra 1349 fl., celo leto do sedaj 11.895 fl., tedaj 200 fl. več kakor lani. Je tudi nekaj, kar zvečinoma plačuje — Slovenec.

(Ptujsko mesto) je pjonirskim oficirjem, prišedšim iz Bosne napravilo slavnosten obed, za katerim je bil ples.

(Stekel pes) je v Orešji pri Mariboru zgrizil psa, konja in več ljudi.

(Slov. bistriški okrajni zastop) je po večini liberalen in nemškutarsk, ker bremo, da je novozvoljeni načelnik mu g. Karol Formaher mlajši, namestnik pa dr. Mih. Detitschegg.

(Fanta iščejo) Sletnega Franca Hergula, ki je za pastirja služil pri županu Stajnkotu v Koraciču ormožkega okraja. Jeseni je iz paše preminol. Pravijo, da je fanta nekdo ubil; njegovi sorodniki ga baje niso mogli trpeti.

(Šolo zaprli) so v Kamci pri Mariboru, ker med otroci razsaja vratna vnetica difteritis. Več učencev je umrlo.

(Zblaznila) je Jožefa Gašparič v Studencih nad Mariborom in si levo roko s sekiro popolnem odsekala.

(Ponarejen stotak) je nek kmet menjati dal na lesnem sejmu v Ptuj.

(Tolovaj Gunzaj) klati se zdaj v brežiškem okraju, po Bizeljskem. Več ljudi je izropal in ranil.

(Goveja kuga) na Kranjskem je še v 11 vaseh okraja litijskega, kamniškega, novomeškega,

črnomeljskega in ljubljanskega. Prenehala je v 46 vaseh. V zgubo šlo je dosedaj 1206 goved, 281 ovac in 112 koz.

(*Mraz*) je hudo pritisnil po srednji Evropi, v Ljubljani so imeli že — 17° R. v Mariboru — 16. v Gradcu — 17. v Brucku — 20°.

(*Vespospovana gospa Terezija Schmit v Celji*), sestra premil. našega knezoškofa, je umrla preteklo nedeljo. Premil. knezoškof so se udeležili pogreba. Naj počiva v miru.

(*Vstrupil se je*) celjske okrožne sodnije avskultant Jožef Valenčak, ker mu je spodletelo pri skušnjah.

(*G. Ambruž*) učitelj mariborske gimnazije imenovan je za profesorja. Gospod je rodod Korošec, priden Slovenec.

(*Spremembe med učiteljstvom*) G. A. Žiber je postal nadučitelj v Wurmbergu, g. Janez Kelč, učitelj pri sv. Barbari v Halozah; krajni šolski svet pri št. Ilji v Slov. gor. dobil pohvalno priznanje zaradi njegove šololjubne delavnosti.

(*Ogenj*) je 24. p. m. v Središču uničil dvema posestnikoma vsa poslopja, v 2 letoma uže v drugi. Nesrečneža sta Jak. Rakuša in Tom. Aleksič.

(*V načelnika celjskemu okr. zastopu*) se je izvolil notar g. M. Sajevec, v njegovega namestnika g. dr. Langer; v odbornike pa gg.: dr. Langer, baron Bruck, J. Pogatschnigg, Jamnik, dr. Ipavic in Hausenbichler.

(*Za pogorelce Sarajevske*) nabrala je c. kr. namestnika štajerska 7710 fl.

(*Hranilnica Radgonska*) bo od novega leta jemala 6%, a dajala 5%.

Dražbe 15. dec. Urša Kamenšak v Čačji vesi 2875 fl., 17. dec. Paul Kopše v Poličanah, Valent. Robar v Levcu, Ana Lorber 6734 na Kušerniku, Leopold Rap v Kamci 809 fl., Miha Roškarič v Langeku 1921 fl. Andrej Gornik 3008 fl. 18. dec. Janez Vičar pri sv. Marki 1220 fl., 19. dec. Miha Kostajnshek 4820 v Kozjem, Treza Germovšek v Pečici 1030 fl. Jožef Kumer 5170 fl. pri sv. Leartu, Marjeta Leber v Robovcu 1470 fl.

Tržna cena preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Jočmen	Oves	Turšica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor	8 50	5 60	4 70	2 80	4 60	4 70	4 60
Ptuj	8 25	6 10	5 —	3 10	5 —	3 70	4 20
Gradec	11 30	7 60	6 30	3 48	7 10	—	6 —
Celovec	10 26	7 60	6 26	2 4	4 14	—	—
Ljubljana	10 6	6 33	4 72	3 30	6 22	4 20	5 20
Varaždin	8 —	5 80	5 —	2 70	4 90	6 50	4 40
Dunaj	14 15	10 66	9 85	7 35	7 60	6 85	40
Pešt	13 75	9 92	9 55	7 35	7 27	4 65	5 50

Loterijske številke:

V Gradcu 6. decembra 1879: 23, 43, 29, 77, 66.

Na Dunaju " 65, 74, 49, 13, 53.

Prihodnje srečkanje: 20. decembra 1879.

Prisrčno zahvalo izrekam častitej gospodi: duhovnikom iz Vojnika, iz Pišec, Črešnic, Novecerke in Celja, prebivalcem Vojniškega trga, prijateljem in znancem, sploh vsem, ki so mojega očeta

Jurija Gajšek,

tržana v Vojniku,

rojenega 8. januarja 1794, dne 27. novembra t. l. spremljali k večnemu počitku.

Dragotin Gajšek, župnik.

Podpisana s prežalostnim srcem javita svojim sorodnikom, prijateljem in znancem o smrti priljubljenega jima sina

Robert-a Pfrimer-ja,

ki je v 8. letu svojega življenja po kratkej hudej bolezni dne 8. decembra 1879 ob 6. uri zvečer v Gospodu preminol.

V Mariboru dne 8. decembra 1879.

Pavlina Ferk,
Feliks Ferk.

PRESELITEV!

Uljudno podpisana usojata si čestitemu občestvu naznaniti, da sta svoje kupčijsko podjetje

dne 9. decembra t. l.

preselila iz poštnice ulice hiš. štev. 34., kder je od junija lanskega leta bilo pod trgovinskim znamenjem „pri volku“, sedaj v drugo hišo, namreč v

kolodvorsko ulico hiš. štev. 97.

(Bahnhofgasse Nr. 97.)

pod trgovinskim znamenjem

„pri zamorecu“

(zum Mohren).

V Celji dne 4. dec. 1879.

MATIČ in PLICKER.

Vinograd na prodaj.

G. Nagy-jevo vinogradno posestvo, v krasnej legi na hribu sv. Urbana blizu Podčetrtna, obstoječe in 4 oralov vinograda, potem sadunosnika itd. se proda pod sodnijski nastavljenjo ceno; polovica zamore na posestvu vknjižena ostati. Pred kratkim prostorno pozidani gosposki hram ima veliko prešo s prikladno in izvrstno stiskalnico, 3 sobe in 1 sobo pod strešjem, kuhinjo, obokano vinsko klet za 30 štrtinjakov.

Oglašja se in več poizvé pri hranilnici mesta Celjskega.

2—3

Desek se potrebuje.

(Ponudba.)

Za izdelovanje zabojev ali kišt potrebuje se okoli 30.000 desek. Pismene ponudbe vlagajo se do 26. dec. 1879 pri ravnateljstvu deželskega kopališča v Slatini na Štajerskem. Več in natančneje povedanega nahaja se v „Slov. Gosp.“ števil. 49.

V Gradcu dne 21. nov. 1879.

1—2

Deželni odbor štajerski.

Priporočilo.

Častiti duhovščini priporočamo naše

VOŠČENE SVEČE,

katere so izdelane iz čistega najlepšega beljenega čebelnega voska, za čigar popolno čistost in izvrstno trpežnost v gorenji sva poroka in še pristavimo, da še denarja ne vzameva, če nam kdo dokaže, da je od nas dobil sveče, katere niso bile čiste in pravične.

Najine sveče se ne odkapajo, nikdar ne kadé in goré z mirnim lepim plamenom, ter imajo nad to veliko prednost, da jih ni treba nikdar vsekavati, ker ves stenj sam pogori.

Imava zmerom veliko zalogo dobro vležanih cerkvenih sveč, v vsih velikostih in družih voščeni izdelkov.

Cena najinih sveč je — gledé na to, da je nepokaženo blago — najnižaja in jih pošiljava na dom najinih častitih prejemnikov, to je na najbližnjo železnično postajo franko in proste vsake voznine.

Prosiva naju kmalo s cenjenimi naročili ali vprašanji počastiti in se priporočava

z odličnim spoštovanjem

3—3

P. & R. SEEMANN,

Ljubljana, Gradišče, Vegove ulice, št. 8.

Naznanilo.

2—3

Podpisani naznanim vsem č. gg. duhovnikom in cerkvenim predstojnikom, da sem se preselil v

Koroško stezo števil. 18.

(v hišo g. sodarja Schmidla.)

in se priporočam z vsakterim cerkvenim delom, pohoštvo mizarsko, podobarsko in zlatarsko tudi delam prav izvrstno po najnižji ceni. Za izvrstno delo sem porok.

Janez Čuvan,

cerkveni mizar, podobar in zlatar v Mariboru.

Pri založniku H. Ničman-u v Ljubljani je na svitlo prišla knjiga pod naslovom:

„Slovenska kuharica“

ali navod okusno kuhati navadna in imenitna jedila za 933 jedil, tudi popis kuhinjskega orodja, katero je v vsaki dobri kuhinji potrebno, in pristavek 14 jedilnih listov za vse okoliščine in potrebe.

Spisala in na svitlo dala

Magdalena Pleiweis - ova

Drugi, pomnoženi natis.

Da so te bukve „slovenska kuharica“ občinstvu jako potrebne, koristne in priljubljene, dokaz temu je urna razprodaja prvega natisa, ker je pa drugi natis še pomnožen in tudi popravljen z novo in staro vago in mero, upamo, da bodo naše slovenske kuharice radostno po njih segale. — Cena je mehko vezanim fl. 1.50, trdo vezanim pa fl. 1.80.

Razlaga sv. maše

po

čast. o. Martinu Kohemu.

Domače in molitvene bukve, 1. natisa, 1879.

Kolikor bolj nespodobno se mnogi obnašajo pri najsvetejšem opriavlju sv. maše — da se Bogu usmili! ne le mladina, ampak večkrat celo njeni odgojniki, — toliko bolj je želeto, da se nank o tej veliki skrivnosti razširja med vernike. Omenjena knjiga obsega prelepe in globoko v srce segajoče nauke o tej preimennitni skrivnosti, o nebeski dobroti sv. maše, o vdeleževanju, pobožnosti itd. in kako hudo se pregrešijo tisti, ki se pri tem opravilu nespodobno obnašajo. Razun teh premišljevanj pa so v tej knjigi tudi razne molitve pri sv. maši in druge molitve na 510 straneh. Cena tej vsega priporočila vredni knjigi je v pol usnje vezanej fl. 1.20, če je v usnji fl. 1.40 z zlatim obrezkom pa fl. 2.—

2—3